

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Одбор за права детета
23 Број 06-2/38-26
17. март 2026. године
Београд

ЗАПИСНИК
ДЕВЕТЕ СЕДНИЦЕ ОДБОРА ЗА ПРАВА ДЕТЕТА
ОДРЖАНЕ 17. МАРТА 2026. ГОДИНЕ

Седница је почела у 12,05 часова.

Седницом је председавала Ана Брнабић, председник Народне скупштине и председник Одбора за права детета.

Седници су присуствовали чланови Одбора: Един Ђерлек, Невена Ђурић, Јован Јањић, потпредседници Народне скупштине, Загорка Алексић, заменица председника Одбора, Наташа Ивановић, Весна Недовић, прим. др Нада Мацура, Анита Нешић, Ило Михајловски, др Емеше Ури, Милија Милетић, др Милица Марушић Јаблановић, проф. др сци. мед. Марија Здравковић, проф. др Мирка Лукић Шаркановић, Бранимир Јовановић и др Татјана Марковић Топаловић.

Седници Одбора нису присуствовали чланови Одбора: Марина Рагуш, Елвира Ковач, Дуња Симоновић Братић, потпредседници Народне скупштине, Хаџи Милорад Стошић, Андријана Александров, Бранимир Несторовић, др Зоран Лутовац, Ана Ивановић, Соња Пернат и Слађана Милетић, Татјана Петровић Стојковић, Ана Ераковић и Марина Мијатовић.

Седници су присуствовали заменици одсутних чланова Одбора: Наташа Михајловић (Андријана Александров, члан) и др Александра Томић (Татјана Петровић Стојковић, члан).

Седници су присуствовали представници Министарства за бригу о породици и демографију и то: Јелена Жарић Ковачевић, министарка за бригу о породици и демографију, Радош Пејовић, државни секретар у Министарству, Вукота Влаховић, шеф Одсека за породичну правну заштиту, Бојана Тошић, директорка Републичког секретаријата за Јавне политике и Дејана Костадинова, директорка УНИЦЕФ-а. Такође, седници Одбора су присуствовали и представници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарства просвете, Министарства унутрашњих послова, Министарства за људска и мањинска права, Министарства туризма и омладине, Министарства информисања и телекомуникација, Министарства спорта и Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова, као и представници следећих организација: УНИЦЕФ-а, Центра за несталу и злостављану децу и Друг није мета.

Одбор је већином гласова утврдио предложени

Дневни ред:

1. Нови стратешки документ за превенцију и заштиту деце од насиља.

Пре преласка на рад по утврђеном дневном реду председница Одбора, Ана Брнабић је поздравила све присутне госте, представнике министарстава, државних органа и организација цивилног друштва.

ПРВА ТАЧКА - Нови стратешки документ за превенцију и заштиту деце од насиља.

Председница Одбора је на самом почетку подсетила да је на претходној седници договорено организовање посебне тематске седнице посвећене изради новог стратешког документа за превенцију и заштиту деце од насиља, те да се данашња седница одржава у складу са тим договором. Истакла је да је последња стратегија за превенцију и заштиту деце од насиља усвојена 2020. године и да је обухватила период од 2020. до 2023. године, уз акциони план за 2020. и 2021. годину. Нагласила је да, имајући у виду да је овај стратешки документ формално истекао 2023. године, неопходно обезбедити континуитет јавних политика у овој области. Додала је да је данашња седница прилика да се заједнички размотре предстојеће активности на припреми новог стратешког документа, као и да се учесници упознају са резултатима примене претходне стратегије, при чему је истакла значај уважавања ширег европског контекста. Председница Одбора је најпре дала реч министарки Јелени Жарић Ковачевић, са молбом да присутне извести о кључним корацима, односно планираним активностима и мерама у процесу припреме новог стратешког документа. Навела је да ће након тога реч дати Бојани Тошић, директорка Републичког секретаријата за Јавне политике, а затим Дејани Костадиновој, директорки УНИЦЕФ-а након чега ће бити отворена дискусија. Председница је посебно истакла да сматра да би било значајно да се Одбор за права детета Народне скупштине укључи у ову активност и пружи подршку Министарству, како би се у што краћем року израдио нови стратешки документ и отпочела његова имплементација.

Јелена Жарић Ковачевић, министарка за бригу о породици и демографију се на самом почетку свог обраћања нагласила да је за Министарство од изузетног значаја континуирана комуникација са Народном скупштином, нарочито са Одбором и народним посланицима, као и са заинтересованом јавношћу, истичући да их повезује заједнички рад на унапређењу односа са Европском унијом. Посебно се захвалила на прилици да представи досадашње активности и наредне кораке у процесу израде новог документа јавне политике за превенцију и заштиту деце од насиља. Истакла је да је заштита деце од насиља један од кључних приоритета рада Владе Републике Србије, који захтева снажан, координисан и дугорочан одговор система, као и унапређење стратешког и институционалног оквира у овој области. Навела је да ће нови програм за превенцију и заштиту деце од насиља бити праћен акционим планом, којим ће се прецизно дефинисати мере, активности, носиоци и рокови, како би се обезбедила ефикасна и мерљива имплементација. Истакла је да ће током читавог процеса бити обезбеђена пуна партиципација свих релевантних актера, а посебно је нагласила значај укључивања деце и младих, како би њихове перспективе биле интегрисане у будуће мере и политике. Поред тога, додала је да је један од важних корака у покретању процеса израде новог стратешког оквира било усвајање Националне изјаве о посвећености окончању насиља над децом у октобру 2025. године, која је представљена на регионалној конференцији у Букурешту, уз подршку УНИЦЕФ-а. Истакла је да је овај документ

результат заједничког рада више ресора, предвођених Министарством, уз учешће других надлежних министарстава и подршку међународних партнера, те да представља јасну потврду одређености државе за унапређење система заштите деце. Такође, навела је и да су након усвајања Изјаве покренуте припремне активности за израду новог документа, укључујући дефинисање ходограма са јасно утврђеним фазама и институционалним одговорностима. Додала је да се у сарадњи са УНИЦЕФ-ом ради на припреми пројектног документа и избору имплементационог партнера, као и да Министарство сарађује са Републичким секретаријатом за јавне политике ради усклађивања процеса са Законом о планском систему. Као следећи корак најавила је успостављање међуресорне радне групе Владе Републике Србије, која ће водити процес израде програма, уз ангажовање стручњака за аналитичку и консултативну подршку. Додала је да ће јавност бити благовремено информисана о почетку израде документа ради обезбеђивања транспарентности процеса. Објаснила је да ће прва фаза бити усмерена на детаљну анализу постојећег система, укључујући ex-post и ex-ante анализе, како би се сагледали досадашњи резултати, идентификовали изазови и дефинисали правци унапређења. Истакла је да ће аналитички процес обухватити прикупљање података и процену функционисања система у различитим секторима, укључујући социјалну заштиту, образовање, здравство, правосуђе и безбедност. Истакла је да је Министарство покренуло процес поновног успостављања Савета за права детета као важног међуресорног тела, које ће имати координациону и саветодавну улогу како у изради новог програма, тако и у праћењу његове имплементације. Навела је да су институције позване да именују своје представнике, да је припремљен Предлог одлуке о образовању Савета, те да се очекује његово усвајање на Влади у кратком року. На крају излагања, министарка је нагласила да израда новог програма представља важну прилику за додатно јачање система превенције и заштите деце од насиља и истакла је да ће процес бити транспарентан и инклузиван, уз активно учешће свих релевантних актера. Додала је да ће Министарство наставити тесну сарадњу са Одбором за права детета Народне скупштине, како би парламент био благовремено информисан и како би се предлози и сугестије народних посланика уградили у финални документ.

Бојана Тошић, директорка Републичког секретаријата за јавне политике је објаснила да је законодавни оквир у Републици Србији, који уређује плански систем, препознаје 23 области планирања, те да превенција и заштита деце од насиља не представља самосталну област, већ тематски припада широј области људских права. Посебно је нагласила да је суштина у садржају документа, а не у његовом називу. Истакла је да је мишљење Секретаријата да овај документ треба да буде програм за превенцију и заштиту деце од насиља, те да ће његови елементи у будућности чинити саставни део кровне стратегије људских права, када она буде донета. Образложила је да се за форму програма определило и због обавезе коју је Република Србија преузела кроз високи политички дијалог 2025. године, а која се односи на оптимизацију планских оквира, при чему су људска права препозната као једна од приоритетних области за ту оптимизацију. Нагласила је да ће Републички секретаријат за јавне политике пружити пуну подршку Министарству у процесу израде овог документа, уз констатацију да ће поред самог садржаја документа, од пресудног значаја бити његова имплементација, односно спровођење предвиђених мера.

Дејана Костадинова, директорка УНИЦЕФ-а се на почетку свог излагања захвалила председници Одбора на позиву да УНИЦЕФ учествује на седници, истичући значај укључивања ове организације од самог почетка процеса израде новог оквира за превенцију и заштиту деце од насиља. Подсетила је да Конвенција УН о правима детета јасно прописује да државе предузимају све одговарајуће мере ради заштите деце од свих облика насиља. Директорка УНИЦЕФ-а је подсетила присутне да је пре више од 20

година успостављен први стратешки оквир за превенцију и заштиту деце од насиља, који је настао кроз широке консултације и поставио темеље за координисан приступ и сарадњу институција из различитих ресора. Навела је да су напори настављени кроз израду Националне стратегије за период од 2020. до 2023. године, чији је процес израде такође био инклузиван и допринео заједничком разумевању приоритета у овој области. Указала је да је, упркос постигнутом напретку, насиље над децом и даље присутно, те да је неопходан нови стратешки оквир за њихову заштиту. Истакла је да израда тог оквира треба да почне темељном анализом досадашњих резултата (ex-post анализа), као и да буде заснована на широким консултацијама са свим релевантним актерима, укључујући институције, стручњаке, цивилно друштво и посебно децу и младе из различитих средина. Навела је да УНИЦЕФ у потпуности подржава иницијативу Министарства за покретање израде новог програма за превенцију и заштиту деце од насиља кроз инклузиван и консултативан процес. Осврнула се и на досадашње резултате, истичући да је УНИЦЕФ, у сарадњи са партнерима, подржао јачање институционалног система, израду кључних протокола за заштиту деце од насиља, као и обуку више од 1.000 стручњака из различитих сектора. Посебно је истакла да јавне политике саме по себи нису довољне, већ да је кључна њихова ефикасна имплементација, уз систематско праћење и јасну поделу одговорности. У том контексту указала је на важну улогу Народне скупштине и Одбора за права детета у праћењу спровођења политика. Поред тога, директорка УНИЦЕФ-а је истакла да је ова организација посветила значајне напоре прикупљању података и спровођењу истраживања, како би се што боље разумео обим и интензитет насиља са којим се деца у Србији суочавају. Нагласила је да искуство показује једну кључну чињеницу да јавне политике саме по себи не штите децу, већ да је њихова доследна и ефикасна имплементација од пресудног значаја. Поред тога, упутила је захвалност на подршци за недавно одржану обуку народних посланика и посланица у области јавних финансија усмерених ка деци, наглашавајући да је ова пракса препозната као пример добре праксе и на нивоу УНИЦЕФ-а и навела да је јачање знања народних посланика у овој области од изузетног значаја. На крају свог обраћања директорка УНИЦЕФ-а је истакла да је УНИЦЕФ започео нови петогодишњи програм и да остаје посвећен пружању стручне и техничке подршке у процесу израде и спровођења политика.

Председница Одбора се захвалила свима на уводним излагањима и отворила дискусију. У дискусији су учествовали чланови и заменици чланова Одбора: Ана Брнабић, председница, Загорка Алексић, Милица Марушић Јаблановић и Татјана Марковић Топаловић и представници више Министарстава: Радош Пејовић, државни секретар у Министарству за бригу о породици и демографију, проф. др Снежана Вуковић, помоћник министра просвете и доц. др Драган Атанасов, посебни саветник министра спорта, као и Бојана Тошић, директорка Републичког секретаријата за јавне политике, Дејана Костадинова, директорка УНИЦЕФ-а и Игор Јурић, директор Центра за несталу и зостављану децу.

Током дискусије поједини чланови су изнели став да се стиче утисак да се са израдом нове стратегије почиње без довољног осврта на претходна искуства, и наглашена је потреба свеобухватне анализе спровођења претходне стратегије, укључујући резултате, изазове и статистичке показатеље, уз оцену да би таква анализа требало да представља основу за израду новог документа. Такође је наглашен значај активног учешћа деце и младих у креирању политика које их се тичу, уз питање на који начин ће то учешће бити обезбеђено у пракси. Посебно је указано на тему употребе мобилних телефона у школама, где је изнет став да је неопходно укључити младе у доношење одлука, имајући у виду да мобилни телефони нису само извор ризика, већ и важан образовни ресурс. На

крају, чланови су поставили питање на који начин су у изради новог документа коришћена европска искуства и стандарди, односно у којој мери је документ усклађен са праксима и нормативима Европске уније. Током дискусије изнето је задовољство што је процес израде стратегије конципиран као инклузиван, уз очекивање да ће Одбор имати активну ulogu у изради Нацрта. Чланови су указали да се у разматрању насиља над децом често акценат ставља на сајбер и вршњачко насиље, али да се не сме занемарити чињеница да се насиље често дешава и у породичном окружењу, те је истакnута потреба да нова стратегија буде свеобухватна. Такође је наглашено да анализа постојећег стања, као почетна фаза израде стратегије, треба да обухвати јасне показатеље о досадашњим пропустима, али и да идентификује мере и праксе које су давале резултате. У том контексту, упућено је питање надлежном министарству и стручњацима како оцењују савремене трендове који се односе на ограничење или надзор коришћења друштвених мрежа код деце млађе од 16 година, имајући у виду да су сличне препоруке разматране и на нивоу европских институција, укључујући могућност коришћења друштвених мрежа уз сагласност родитеља. Поред наведеног, током дискусије поменуто је раније одржано јавно слушање на којем су разматране важне услуге социјалне заштите, пре свега дневни боровци за децу са проблемима у понашању, који се финансирају на нивоу локалних самоуправа. Изнет је став, од стране појединих чланова, да иако је Град Београд изменио одлуку о социјалној заштити, није довољно транспарентно да ли су обезбеђена средства за оснивање установе у надлежности града. С тим у вези, постављено је питање шта градске власти предузимају и зашто се не поступа по донетим одлукама, као и шта предузима надлежни градски секретаријат за социјалну заштиту. У том контексту упућена су питања надлежном министарству да ли је приступљено ширењу мреже дневних боравака, као и да ли су предузети кораци ка формирању специјализоване установе за лечење и оспособљавање деце са проблемима у понашању којима је потребан психијатријски третман. Додатно, постављено је питање и у вези са најавом да ће Град Београд преузети свратиште за децу у уличној ситуацији, уз захтев да се појасни шта то преузимање подразумева и на који начин ће се обезбедити континуитет подршке деци која су корисници ове услуге. Председница је истакла да ће Одбор по овим питањима упутити званичан захтев за достављање информације надлежним органима.

Одговарајући на питања чланова Одбора представници министарстава су истакли да су свесни савремених изазова у области заштите деце од насиља, као и потребе за укључивањем свих релевантних актера. Наведено је да је успостављање Савета за права детета препознато као важан механизам за укључивање деце, младих, родитеља и шире јавности у процес креирања политика, као и да ће његов рад бити тесно повезан са радом Одбора за права детета. Представници су нагласили значај заједничког деловања институција, уз уверење да ће нови стратешки документ садржати иновативна решења и допринети свеобухватној заштити деце. Указано је и да, иако је претходна стратегија формално истекла, није дошло до потпуног прекида у овој области, већ су поједини аспекти превенције и заштите деце од насиља обухваћени другим стратешким документима, укључујући стратегије у области образовања и спречавања родно заснованог насиља. Такође је најављено да ће у процесу израде новог документа бити спроведене ex-post и ex-ante анализе, које ће обухватити шири оквир ове области, како би се идентификовали кључни изазови и правци даљег деловања. Представница Министарства просвете истакла је да су спроведена обимна истраживања, у сарадњи са међународним партнерима, која указују да значајан утицај на појаву насиља имају ваншколски фактори, попут родитељских компетенција, медијског извештавања и недостатка друштвеног консензуса о вредностима. Додатно је наглашен значај

интерсекторске сарадње и наведено је да недовољна координација између система може довести до неадекватне заштите деце. Указано је и на унапређење нормативног оквира у области образовања, укључујући измене прописа и увођење кризних интервенција, као и на активности спроведене кроз едукације и платформу „Чувам те“, кроз коју се прикупљају подаци о случајевима насиља. Изнети су и подаци о броју пријављених случајева насиља трећег нивоа у школама, уз напомену да постоји потреба за додатним подизањем свести о томе шта све представља насиље. Представници Министарства просвете су се осврнули и на питање употребе мобилних телефона у школама, наводећи да већ постоје смернице и нормативни оквир који предвиђа укључивање ученика, наставника и родитеља у доношење одлука на нивоу школе, уз оцену да мобилни телефони могу бити значајан образовни ресурс ако се адекватно користе. Представник Министарства спорта указао је на значај интегрисаног приступа у борби против насиља, посебно у спорту, наводећи податке који указују на високу заступљеност насиља над децом у спортским клубовима, како од стране вршњака, тако и од стране тренера. Истакнуто је да ће ова област бити обухваћена стратешким документима, уз увођење мера за заштиту деце и ангажовање стручних лица у овој области.

Током дискусије председница Одбора је нагласила значај разматрања питања ограничења коришћења друштвених мрежа код деце, указујући да је у већини држава чланица Европске уније већ уведена одређена рестрикција за млађе од 16 година, те је изнела став да би и Одбор требало да размотри могућност упућивања препорука Влади у том правцу. С тим у вези, председник Центра за несталу и злостављану децу је указао на дилему да ли забрана представља делотворно решење или само привид решавања проблема, уз нагласак да је ефикаснији приступ усмерен на едукацију и развој одговорног коришћења дигиталних платформи, док је чланица Одбора, Милица Марушић предложила израду компаративне анализе искустава земаља које су увеле овакве мере, што је прихваћено као користан основ за доношење даљих одлука.

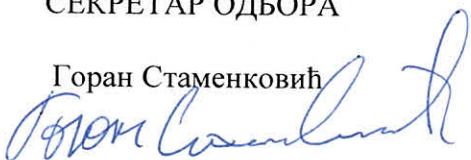
На самом крају, председница Одбора је истакла потребу да се од надлежног министарства добије јасна динамика израде стратегије, како би Одбор могао благовремено да прати процес и активно се укључи у његову израду. Осврћући се на предложену динамику израде стратегије, председница је нагласила да су рокови који подразумевају израду нацрта документа до краја 2026. године и јавне консултације у првом кварталу 2027. године неприхватљиви, имајући у виду да је претходна стратегија већ истекла и да постоји значајан временски вакум. Она је нагласила да је неопходно убрзати читав процес, позивајући на ближу сарадњу са министарством, као и са међународним партнерима, како би се пронашли начини да се рад интензивира. У том контексту, истакла је спремност Одбора да се активно укључи, уз јасну поруку да предложени рокови морају бити преиспитани и прилагођени хитности теме.

Седница је завршена у 13, 20 часова.

Саставни део овог записника чини препис обрађеног тонског снимка, вођен на седници Одбора.

СЕКРЕТАР ОДБОРА

Горан Стаменковић

ПРЕДСЕДНИК ОДБОРА

Ана Брнабић

